

EURONEXT BRUSSELS DERIVATIVES MARKETS

Geachte belegger

Aan de hand van deze informatiebundel willen we u meer uitleg verschaffen over de manier waarop de Euronext.liffe markten voor derivaten in Brussel zijn ingericht.

Deze brochure werd speciaal opgesteld om u een overzicht te geven van al onze markten en producten en u vertrouwd te maken met de eventuele risico's die aan onze producten verbonden zijn.

Lees deze brochure zeer aandachtig. Hebt u daarna toch nog vragen, aarzel dan niet contact op te nemen met onze medewerkers (zie laatste bladzijde van de brochure).

Het verheugt ons ten zeerste dat u voor onze Euronext.liffe markten hebt gekozen en wensen u veel succes bij uw beleggingen.

Met vriendelijke groeten,

Olivier Lefebvre
Member of the Managing Board

INFORMATIENOTA

INLEIDING

De Informatienota heeft als doel u de mogelijkheid te bieden om de risico's in te schatten verbonden aan de verhandeling van Derivaten die zijn opgenomen op de door Euronext Brussels ingerichte Derivatenmarkt (Belgische Derivaten). Met toepassing van Regel B-9203 van de Marktregels van Euronext Brussels moet deze Informatienota u meegedeeld worden door het Lid van de Euronext Brussels Derivatenmarkt aan wie u de uitvoering van Transacties in Belgische Derivaten wenst toe te vertrouwen, en dit vóór het afsluiten van enige Transactie.

Het Lid, van zijn kant, zorgt ervoor dat alle bemiddelaars die achtereenvolgens deelnemen aan het doorgeven van orders of het uitvoeren van de betrokken Transactie dezelfde verplichting naleven.

De Informatienota bestaat uit vier delen. Het eerste deel (punt 1. hieronder) geeft een overzicht van de verplichtingen van de Leden via dewelke u op de Euronext Brussels Derivatenmarkt handelt of wenst te handelen. Het tweede deel (punt 2.) geeft een algemene beschrijving van de soorten Belgische Derivaten die zijn opgenomen in de notering van de door Euronext Brussels ingerichte markten en van de risico's verbonden aan Transacties in Derivaten, zonder rekening te houden met de bijzonderheden eigen aan de werkwijze van de Euronext Brussels Derivatenmarkt. Het derde deel (punt 3.) bevat specifieke informatie met betrekking tot de risico's eigen aan de werkwijze van de Euronext Brussels Derivatenmarkt. Het vierde en laatste deel (punt 4.) maakt u attent op de risico's verbonden aan Buiten-beurstransacties en geeft een overzicht van de beschikbare informatie.

De met een hoofdletter aangeduide Begrippen die in deze Informatienota worden gebruikt, hebben de betekenis die eraan wordt gegeven in Boek I, Hoofdstuk 1 en Boek II, Hoofdstuk 1 van de Euronext Marktregels.

Deze Informatienota werd, met toepassing van Regel B-9203 en Regel B-1.1 van de Marktregels van Euronext Brussels, opgesteld door Euronext Brussels en goedgekeurd door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen.

1.

VERPLICHTINGEN VAN LEDEN VAN DE EURONEXT BRUSSELS DERIVATENMARKT TEN OPZICHTE VAN HUN CLIENTEN

1 De overeenkomst tussen een Lid en zijn Cliënt

Om Transacties uit te voeren op de Euronext Brussels Derivatenmarkt, kunt u zich wenden tot een bemiddelaar van Euronext Brussels.

De Leden moeten de Marktregels van Euronext Brussels ("Rule Book") en de Handelsprocedures ("Trading Procedures") naleven wanneer ze Transacties verrichten in Derivaten.

De lijst van Leden van de Euronext Brussels Derivatenmarkt kan verkregen worden bij Euronext Brussels.

Met toepassing van Regel B-9202 van de Marktregels van Euronext Brussels moet het Lid, alvorens enig order van u te mogen aanvaarden en/of als uw tegenpartij op te treden, u vragen een overeenkomst te ondertekenen waarin minstens de hierna vermelde punten dienen te worden geregeld :

- indien meer dan een bemiddelaar betrokken is bij het verlenen van deze diensten (zoals orderuitvoering, clearing, beheer financiële stromen, enz.), aanduiding van de identiteit van deze bemiddelaars en van de dienst die elk van hen verleent;
- het openen van uw individuele rekening bij de bemiddelaar die instaat voor de financiële stromen en de wijze van informatieverstrekking;
- de duur van de overeenkomst en de opzeggingsmodaliteiten;
- de toepasbaarheid van het Belgische Wetgeving op voormelde punten.

Het Lid zorgt ervoor dat alle bemiddelaars die achtereenvolgens deelnemen aan het doorgeven van orders of aan het uitvoeren van de betrokken Transactie aan dezelfde verplichting onderworpen zijn.

Het is de bemiddelaar die instaat voor uw financiële stromen, die de dekkingsverplichtingen en bedragen voortvloeiend uit de dagelijkse afwikkeling zal opeisen. Hij zal eveneens overgaan tot de ermee gepaard gaande bewegingen in tegoeden in het kader van een overeenkomst die hem op zijn beurt, voor zover hij niet zelf 'clearing member' is, bindt met een 'clearing member' van Clearnet. Een 'clearing member' is een lid van Clearnet gemachtigd om Transacties op de Euronext Brussels Derivatenmarkt te clearen en/of af te wikkelen. Voor meer informatie over deze specifieke overeenkomst, verwijzen we naar de Clearingregels van de Banque de Compensation "Clearnet" S.A..

Ten slotte dient u aandacht te besteden aan het feit dat u bepaalde positielimiten kunnen worden opgelegd.

2 Periodieke cliënteninformatie

De bemiddelaar die instaat voor uw financiële stromen moet, krachtens de Belgische Wetgeving of wanneer contractueel vastgelegd, u op uw verzoek en ten minste elk kwartaal een rekeningoverzicht toesturen met betrekking tot de bewegingen op uw rekening. Dit rekeningoverzicht moet eveneens het saldo van uw rekening, de situatie van uw open posities en van uw ter waarborg van deze posities gestelde tegoeden aangeven.

2.

BELGISCHE DERIVATEN

Dit hoofdstuk zal worden aangevuld telkens er nieuwe categorieën Derivaten opgenomen worden op de Euronext Brussels Derivatenmarkt.

Futures

1 Definitie

Een futurecontract (een future) is een overeenkomst tussen twee partijen, die tot doel heeft om op een toekomstig tijdstip, ofwel, een zekere hoeveelheid van een bepaald actief te kopen of te verkopen - tegen een prijs die bij het afsluiten van de overeenkomst wordt vastgelegd - ofwel, in contanten, een verschil te ontvangen of te betalen afhankelijk van de koersevolutie van voormeld actief.

Naargelang de evolutie van de waarde van de future (afwikkelingskoers bepaald op het einde van elke dag), wordt voor elke positie dagelijks, op het einde van de dag, een positief of negatief verschil met de afwikkelingskoers van de dag voordien berekend. Indien het een positie betreft die is opgezet gedurende de dag zelf, wordt het verschil berekend met de koers van de transactie waartegen de positie opgezet werd. Een negatief verschil geeft aanleiding, de daaropvolgende dag, tot het opvragen van gelden. Een positief verschil geeft aanleiding, de daaropvolgende dag, tot het ter beschikking stellen van dit bedrag. Dit mechanisme noemt men de dagelijkse afwikkeling.

Om een positie in een future langer dan een dag aan te houden dient u een dekking bij het Lid van uw keuze neer te leggen die verschillend is naargelang de activa waarop de futures betrekking hebben en uw totale positie in Derivaten op de Euronext Brussels Derivatenmarkt. Deze dekking wordt dekkingsverplichting of 'margin' genoemd.

2 Hefboomwerking (“leverage” of “gearing”)

Aan Transacties in futures kunnen grote risico's verbonden zijn. Het bedrag van de aanvankelijke inzet (de dekkingsverplichting of 'margin') is klein in verhouding tot de waarde van de future; dergelijke transacties kennen dan ook een hefboomeffect ('leverage', 'gearing'). Een relatief kleine marktbeving zal een proportioneel grotere impact hebben op de gedeponeerde of te deponeren bedragen, wat zowel in uw voordeel als in uw nadeel kan spelen. U kan uw aanvankelijke inzet volledig verliezen, evenals de bijkomende bedragen die u bij het Lid van uw keuze heeft gedeponeed om uw positie te handhaven. Indien de markt in een voor uw positie ongunstige zin evolueert of de dekkingsniveaus worden verhoogd, moet u misschien op korte termijn belangrijke bijkomende bedragen deponeren om uw positie te handhaven. Indien u daartoe binnen de vooropgestelde termijn niet in staat bent, kan uw positie met verlies worden afgesloten en zal u aansprakelijk zijn voor het daaruit voortvloeiende tekort.

Opties

1 Definitie

Een optiecontract is een overeenkomst waarbij, gedurende een bepaalde tijd of op een toekomstig tijdstip, enerzijds de koper van de optie door betaling van de premie het recht verwerft, ofwel, een zekere hoeveelheid van een bepaald actief te kopen of te verkopen - tegen een vooraf bepaalde of bepaalbare prijs (de uitoefenprijs) - ofwel, het recht verwerft een verschil in contanten te ontvangen in functie van de koersevolutie van voormeld actief, en waarbij anderzijds de schrijver van de optie zich ertoe verbindt, in geval van uitoefening van de optie door de koper, ofwel een zekere hoeveelheid van een bepaald actief te verkopen of te kopen - tegen de uitoefenprijs - ofwel een verschil in contanten te betalen afhankelijk van de koersevolutie van voormeld actief. De koper van een optie dient de premie onmiddellijk te betalen.

Om een geschreven positie in een optie langer dan een dag aan te houden dient u een dekking bij het Lid van uw keuze neer te leggen die verschillend is naargelang het actief waarop de optie betrekking heeft en uw totale positie in Derivaten op de Euronext Brussels Derivatenmarkt. Deze dekking wordt dekkingsverplichting of 'margin' genoemd.

2 Variabele risicograad

Aan verrichtingen in opties kunnen grote risico's verbonden zijn. Kopers en verkopers van opties moeten duidelijk weten welk type van optie (i.e. 'put' of 'call') zij willen verhandelen, alsook welke risico's daaraan zijn verbonden. U doet er goed aan te berekenen hoeveel de waarde van de optie moet stijgen opdat uw positie winstgevend zou worden, rekening houdend met de premie en alle transactiekosten.

De koper kan de opties terug verkopen of uitoefenen of hij kan ze laten aflopen (vervallen). Een optie uitoefenen houdt in dat ze door middel van een vereffening in speciën wordt afgewikkeld of dat het onderliggende actief gekocht of verkocht wordt. Indien de gekochte opties waardeloos aflopen, verliest u uw volledige investering (optiepremie en Transactiekosten). Indien u overweegt 'deep-out-of-the-money' opties te kopen waarvoor een relatief kleinere investering vereist is, moet u er zich bewust van zijn dat de kans dat dergelijke opties winstgevend worden, tevens kleiner is.

Een optie verkopen ('schrijven') houdt over het algemeen een veel groter risico in dan een optie kopen. Hoewel de premie die de schrijver ontvangt, vaststaat, kan zijn verlies veel groter worden dan dat bedrag. Indien de markttoestand ongunstig evolueert, zal de schrijver moeten voldoen aan bijkomende dekkingsverplichtingen om zijn of haar positie te handhaven. De schrijver van de optie loopt bovendien het risico dat de koper de optie uitoefent, zodat hij verplicht zal zijn de optie door middel van een vereffening in speciën af te wikkelen of het onderliggend actief te kopen of te leveren. Indien de optie door de schrijver 'gedekt' is, hetzij door een overeenstemmende positie in het onderliggend actief, hetzij door een future of een andere optie, kan het risico worden beperkt. Indien de optie niet gedekt is, kan de mogelijkheid tot verlies onbeperkt zijn.

*

* *

In dit kort overzicht komen niet alle risico's aan bod in verband met het verhandelen van Derivaten die zijn opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt. Hiermee rekening houdend zou u dergelijke Transacties pas mogen aangaan wanneer u een duidelijk begrip heeft van de aard van die instrumenten (en de daaruit voortvloeiende contractuele relaties) die u wenst te verhandelen en de omvang van de risico's die u loopt. Ga daarom zorgvuldig na - rekening houdend met uw ervaring, doelstellingen, financiële draagkracht en andere belangrijke factoren - of zo een Transactie wel iets voor u is.

Risicobeperkende orders of strategieën: Bepaalde ordersoorten (bijvoorbeeld 'stop-loss' orders of 'stop-limit' orders, indien uw bemiddelaar deze ordersoorten aanvaardt) die zijn bedoeld om de verliezen te beperken tot bepaalde bedragen, kunnen ondoeltreffend blijken wanneer de marktomstandigheden het

onmogelijk maken dergelijke orders uit te voeren. Strategieën waarbij posities worden gecombineerd, kunnen, naargelang de aard van de strategie, het gelopen risico vergroten of beperken.

3.

DE WERKING VAN DE EURONEXT BRUSSELS DERIVATENMARKT

1 Contractclausules en -voorwaarden

Vraag het Lid met wie u werkt om verduidelijking van de clausules en voorwaarden verbonden aan de Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt, en de bijbehorende verplichtingen (bijvoorbeeld de omstandigheden waarin u verplicht zou worden het onderliggende actief van een future of optie te kopen of te verkopen : de vervaldatum, de beperkingen inzake het tijdstip van uitoefening van opties, het al dan niet automatisch laten uitoefenen van 'in-the-money' opties, ...).

In bepaalde omstandigheden kunnen de specificaties van uitstaande Derivaten (met inbegrip van de uitoefenprijs van een optie) door Euronext Brussels of door Clearnet, die de clearing voor haar rekening neemt, of door CIK, die instaat voor de afwikkeling, (hierna "de clearing- en afwikkelingsinstellingen"), worden gewijzigd om rekening te houden met een gewijzigde omgeving.

2 Schorsing of beperking van de handel

De marktomstandigheden (bv. onvoldoende liquiditeit) en/of de toepassing van de Handelsregels of Handelsprocedures (bv. schorsing van de handel in één, meer of alle financiële instrumenten ingevolge de procedure tot beperking van externe koersschommelingen of andere versturende factoren) kunnen ertoe leiden dat het gevaar voor verliezen toeneemt wanneer het moeilijk of onmogelijk wordt om Transacties te verwezenlijken of posities te sluiten. Indien u opties heeft geschreven, kan dit het gevaar voor verliezen nog doen toenemen.

3 Gedeponeerde gelden en vermogensbestanddelen

Informeer u op duidelijke wijze bij het Lid van uw keuze omtrent de bescherming en mogelijke recuperatie van gelden of andere vermogensbestanddelen die u bij hem deponereert om Transacties of open posities in te dekken en, in het bijzonder ingeval hij insolvent zou worden of failliet zou gaan¹. Uw gelden of andere vermogensbestanddelen gedeponereerd voor de dekking van posities en Transacties in Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt kunnen, afhankelijk van uw schriftelijke toestemming hiertoe, op hun beurt door het Lid van uw keuze worden gedeponereerd bij de clearing- en afwikkelingsinstellingen voor rekening van cliënten.

Deze gelden of andere vermogensbestanddelen kunnen niet worden aangewend voor eventuele verliezen voor eigen rekening van het Lid van uw keuze, doch wel voor de vorderingen van de clearing- en afwikkelingsinstellingen die ontstaan zijn naar aanleiding van Transacties uitgevoerd voor rekening van één of meer andere cliënten van het Lid van uw keuze. U dient er bijgevolg rekening mee te houden dat al de cliënten van een Lid die insolvent zou worden of failliet zou gaan, van wie gelden of andere vermogensbestanddelen werden gedeponereerd bij de clearing- en afwikkelingsinstellingen, binnen deze instellingen solidair zijn met elkaar. Er wordt in zo'n situatie niet noodzakelijkerwijze rekening gehouden met de individuele situaties van u of van andere cliënten van het Lid van uw keuze.

Mocht het Lid van uw keuze failliet gaan, dan zullen de clearing- en afwikkelingsinstellingen, binnen de grenzen van hun reglementering, uw posities en de eraan verbonden bedragen ter dekking van het risico verbonden aan deze posities, overdragen naar een ander Lid. De geleverde dekkingen zullen niet gebruikt kunnen worden om de posities geregistreerd voor rekening van het Lid in te dekken terwijl de door het Lid neergelegde dekkingen wel zullen kunnen worden gebruikt om zowel zijn posities als die van u in te dekken. Indien de hiervoor vermelde overdracht niet kan worden gerealiseerd zullen de posities worden gesloten en de dekking gerealiseerd. Een eventueel positief saldo zal worden teruggestort aan

¹ Zie in verband hiermee artikel 31 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

het Lid of, in voorkomend geval, aan de curator of de vereffenaar. Voor een vordering kunt u zich bijgevolg enkel tot deze personen wenden.

4 Uitzonderlijke situaties

U dient aandacht te besteden aan het feit dat Euronext Brussels en/of de clearing- en afwikkelingsinstellingen, in omstandigheden die de orde en de veiligheid van de Transacties op de Euronext Brussels Derivatenmarkt ongunstig beïnvloeden, alle maatregelen kunnen treffen die ze nodig achten, zoals met name : een verhoging van de dekkingsverplichtingen voor de markt in haar geheel, voor één of meer deelmarkten of voor één of meer Leden van de clearing- en afwikkelingsinstellingen, de tijdelijke schorsing van Transacties op één, meer of alle Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt gedurende een door hen vastgestelde termijn of nog het onmiddellijk opvragen, tijdens de handelsuren, van bijkomende dekkingsverplichtingen.

5 De technische infrastructuur van Euronext Brussels

De handel op de Euronext Brussels Derivatenmarkt verloopt langs elektronische weg door middel van het computergestuurde systeem LIFFE CONNECT® voor het invoeren van orders, de koppeling van orders, de registratie van de uitvoeringen en door middel van Clearing 21® voor de clearing en/of afwikkeling van de posities. Zoals voor elk instrument of systeem, kunnen hier tijdelijke pannes of onderbrekingen voorkomen. Als gevolg van een systeemonderbreking zou het kunnen dat uw order niet volgens uw instructies of helemaal niet wordt uitgevoerd.

De mogelijkheid om bepaalde verliezen tengevolge hiervan te recupereren kan beperkt zijn. In geval van overmacht en inzonderheid bij het geheel of gedeeltelijk disfunctioneren van het trading- en/of clearingsysteem, evenals in elke andere noodsituatie of tengevolge van elke praktijk die de orde en veiligheid op de markt ongunstig beïnvloedt, kunnen Euronext Brussels of de clearing- en afwikkelingsinstellingen alle maatregelen treffen die zij nodig achten. Noch Euronext Brussels, noch de clearing- en afwikkelingsinstellingen kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de schade die het Lid van uw keuze, uzelf of zijn andere cliënten tengevolge van een dergelijke overmacht of noodsituatie lijden. Andere beperkingen kunnen tevens gelden bij het Lid van uw keuze : vraag hem naar bijkomende informatie.

6 Provisies en andere kosten

Vooraleer u verrichtingen aangaat, moet u zich degelijk informeren welke provisie, vergoedingen en andere kosten u zal moeten betalen. Het totaal van die kosten zal uw nettowinst drukken of uw verlies vergroten.

4.

BIJKOMENDE INFORMATIE

1 Buiten-beurstransacties

Buiten-beurstransacties aangaan in financiële instrumenten die dezelfde kenmerken hebben als de Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt, is mogelijk. Buiten-beurstransacties zijn evenwel minder streng en verschillend gereguleerd. Vooraleer u dergelijke Transacties laat uitvoeren, zou u moeten weten welke regels ter zake gelden en welke risico's ermee gepaard gaan.

Bovendien zou de bemiddelaar met wie u werkt eventueel als tegenpartij kunnen optreden bij dergelijke Transacties. In dat geval kan het moeilijk of onmogelijk zijn om een bestaande positie te sluiten, de waarde ervan in te schatten, de juiste prijs voor een Transactie te bepalen of de risico's die hieraan verbonden zijn te beoordelen. Daarom kunnen aan deze Transacties grotere risico's verbonden zijn dan aan Transacties op gereguleerde markten.

2 Wisselkoersrisico's

De winst of het verlies bij verrichtingen in Derivaten in vreemde valuta kan worden beïnvloed door de schommelingen in de wisselkoersen wanneer de munt waarin het Derivaat is uitgedrukt, in een andere munt moet worden omgerekend..

3 Regels

De Euronext Marktregels en de Handelsprocedures zijn beschikbaar bij elk Lid van de Euronext Brussels Derivatenmarkt alsook op de website van Euronext (<http://www.euronext.com>).

De Regels van Clearnet zijn beschikbaar bij elk Clearing Member van de Euronext Brussels Derivatenmarkt alsook op de website van Clearnet (<http://www.clearnetsa.com>).

4 Contractuele specificaties

Fiches met de contractuele specificaties van de Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt, zijn verkrijgbaar bij alle Leden van Euronext Brussels actief op de Euronext Brussels Derivatenmarkt alsook op de website van Euronext (<http://www.euronext.com>).

5 Informatie over de Euronext Brussels Derivatenmarkt

Volgende documenten zijn gratis te verkrijgen bij het marketing departement van Euronext Brussels :

- fiches met de contractuele specificaties van de Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt;
- informatiebrochures met betrekking tot het gebruik van Derivaten opgenomen op de Euronext Brussels Derivatenmarkt;
- de lijst van Leden van Euronext Brussels;
- jaarverslag van Euronext Brussels.

6 Te contacteren persoon

Voor alle overige inlichtingen met betrekking tot de Euronext Brussels Derivatenmarkt, Euronext Brussels en deze informatienota kan u zich wenden tot de heer George Broché, Deputy Director (tel. : 02/509.98.14);). g.broche@euronext.com or info@euronext.com.